

بازسازی

در یک سال گذشته، چند نمونه از پروژه‌هایی را که بر اساس تفکر «منبع باز» یا به عرصه حضور گذاشته و به نوعی به کمک افراد مختلف به تکامل رسیده بودند، بررسی کردیم. هر یک از این برنامه‌ها یا پروژه‌ها به نوعی با یک ایده خلاقانه گره خورده‌اند و افراد در نقاط گوناگون، تنها به صرف کمک و حمایت، در به سرانجام رساندن آن ایده به یکدیگر یاری رسانده‌اند.

در جوامع امروزی که به دلیل وجود اینترنت و فناوری‌های گوناگون، فاصله‌ها بسیار کوتاه شده، همکاری در این نوع «برنامه‌های مردم نهاد» هم آسان‌تر شده است. از همه مهم‌تر اینکه از وقت، امکانات و تفکرات مختلف برای هدفی معین که همان کمک به هم‌نوع برای زندگی راحت‌تر است هم بهینه استفاده می‌شود.

چگونه شروع کنیم!

پس از مطالبی که با هم در مورد منبع باز خواندیم، شاید شما هم مشتاق شده باشید ببینید چه‌طور می‌توان پروژه‌ای از جنس منبع باز طراحی کرد. اگر با کمی دقت به هر کدام از پروژه‌های منبع باز نگاه کنیم، چند نکته بسیار مهم نظرمان را جلب خواهد کرد:

تشخیص نیاز

شاید اولین قدم برای برنامه‌ریزی تشخیص نیاز باشد؛ اینکه در جامعه ما چه نیازهایی وجود دارند که با کمی فکر می‌توان از آن‌ها به‌عنوان هدف برای تهیه یک پروژه منبع باز استفاده کرد. برای مثال اگر خاطرتان باشد، در مطلب خودروهایی واقعا شخصی، یکی از دلایل ایده ساخت این خودروها تولید خودروهایی کم هزینه، ساده و دوست‌دار محیط زیست بود؛ به گونه‌ای که علاوه بر رفع نیاز، از آلاینده‌گی کمتری هم برخوردار باشند.

رایگان و در دسترس بودن

نرم‌افزار یا پروژه باید بدون نیاز به حق امتیاز یا هر گونه پرداختی برای فروش، به‌صورت آزاد در دسترس افراد باشد.

توزیع کد منبع

نرم‌افزار باید دارای کد باشد و اجازه توزیع کد نرم‌افزار داده شود (برای مثال، الگو یا نقشه

برنامه به همراه تمامی قسمت‌های قابل تغییر از یک صفحه وب قابل دانلود باشند).

کار مشتق شده

تغییرات و کارهایی که توسط افراد مختلف روی نرم افزار انجام می شود اعمال پذیر باشد و این نرم افزار جدید را بتوان تحت همان شرایط نرم افزار اولیه و اصلی تکثیر کرد.

رعایت قانون کپی و تکثیر

هر نرم افزاری باید دارای مجوز باشد تا اجازه تغییر در اصل متن برنامه را به کاربران ندهد و تنها اجازه افزودن قسمت‌های کامل کننده را به آن‌ها بدهد. در این شرایط، توسعه دهندگان تنها می توانند توزیع‌هایی جدید در راستای برنامه اولیه تولید کنند. مجوز نرم افزاری، اجازه ایجاد توزیع تازه با تغییر مجدد در کد اصلی را محدود می کند. نرم افزار توزیع شده تحت این مجوز حتماً باید نام نسخه‌ای تازه را داشته باشد.

تبعیض ممنوع

اجازه نامه نباید بین افراد یا گروه‌ها تبعیضی بگذارد و هر کسی از هر جایی امکان ایجاد تغییرات را داشته باشد. همچنین، نباید بین فعالیت‌هایی که در راستای توسعه نرم افزار انجام می شوند، تبعیض و تمایزی وجود داشته باشد. برای مثال، نرم افزار نباید بین استفاده تجاری یا تحقیقاتی تبعیض قائل شود.

محدود نبودن اجازه نامه به یک محصول

حقوق داده شده در مجوز یک نرم افزار نباید وابسته به این باشد که بخشی از بسته بزرگ تری است. در صورتی که نرم افزار از محصول دریافت شده نیز جدا شود، باید همان حقوق را در استفاده، توزیع و ویرایش، به دریافت کننده نرم افزار بدهد. تمام کسانی که آن نرم افزار را - که قبلاً به عنوان بخشی از محصول بزرگ تری بوده است - دریافت و یا توزیع مجدد می کنند، باید تمامی حقوق را مانند محصول اصلی داشته باشند.

محدود نکردن نرم افزارهای دیگر

شرایط تعریف شده در مجوز نباید توزیع نرم افزار را در کنار نرم افزارها با مجوزهای دیگر محدود کند. برای نمونه، نمی تواند تعیین کند که تمامی نرم افزارهای ارائه شده در لوح فشرده ارائه شده باید متن باز باشند.

بی طرفی فناوری اجازه نامه

اجازه نامه نباید مختص یک فناوری خاص باشد و از اینکه برنامه یا پروژه در زمینه‌های دیگری مانند پزشکی یا کشاورزی مورد استفاده قرار بگیرد، جلوگیری کند.

حال که با نحوه ایجاد و پایه ریزی یک طرح منبع باز و نمونه‌هایی از آن آشنا شدید، چه خوب خواهد بود اگر در تعطیلات پیش رو با هدف بومی سازی و رفع نیازی ملی و جهانی، به ایده‌های منبع باز فکر کنید.